

Sự thay đổi của môi trường truyền thông trong kỷ nguyên Internet

Nguyễn Văn San

Trường Đại học Quốc tế Hồng Bàng

TÓM TẮT

Những năm gần đây, sự phổ biến của Internet đã tạo nên một xã hội thông tin và nó đang diễn ra một cách nhanh chóng do những chuyển biến mau lẹ về công nghệ. Các phương tiện như sách, báo, tạp chí, radio, Tivi, phim ảnh... không còn là các loại hình truyền thông đại chúng riêng biệt như trước đây nữa, mặc dù chúng vẫn là những thực thể hoàn toàn khác nhau. Những tiến bộ của mạng máy tính và mạng lưới viễn thông đã dẫn tới sự tích hợp các phương tiện truyền thông đại chúng vào một phương tiện. Mục tiêu của nghiên cứu này là làm rõ những thay đổi của môi trường truyền thông dẫn đến những thay đổi về lối sống, những vấn đề xã hội nảy sinh, sự thay đổi về luật pháp và những triển vọng việc làm trong ngành truyền thông đa phương tiện. Đối tượng chính của nghiên cứu là thay đổi của hoạt động truyền thông đại chúng. Phương pháp nghiên cứu chủ yếu là phương pháp phân tích tư liệu thứ cấp và phỏng vấn định tính. Kết quả nghiên cứu là làm sáng tỏ những thay đổi trong môi trường truyền thông, đồng thời đưa ra những dự báo về triển vọng về nghề nghiệp của ngành Truyền thông đa phương tiện. Đồng thời, nêu bật những vấn đề mang tính cốt lõi về sự tác động của sự biến đổi môi trường truyền thông đến nghề nghiệp truyền thông.

Từ khóa: Internet, Truyền thông, môi trường truyền thông

1. TỔNG QUAN

Năm 1991, Tim Berners Lee làm việc tại Trung tâm nguyên tử Châu Âu phát minh ra World Wide Web (www) từ ý tưởng của siêu văn bản được Ted Nelson đưa ra vào năm 1985. Từ phát minh của Tim Berners Lee cho đến nay, Internet trở thành một mạng liên kết lớn nhất thế giới, xuất hiện trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội như thương mại, chính trị, quân sự, nghiên cứu, giáo dục, văn hóa, xã hội, giải trí... Internet trở thành một hệ thống mạng lưới kết nối các máy tính, điện thoại thông minh, máy tính bảng... rộng khắp trên toàn thế giới [1]. Nhờ vào sự kết nối rộng khắp như vậy người ta có thể trao đổi tin tức hoặc cách thức khai thác kho tàng dữ liệu trên mạng. Nhiều trang web cung cấp âm thanh, hình ảnh cũng như văn bản và các biểu tượng đồ họa ra đời đánh dấu sự tích hợp của các phương tiện truyền thông đại chúng cũ vào trong một phương tiện truyền thông đại chúng mới. Internet trở thành một môi trường truyền thông đại chúng mới [2]. Chỉ cần một chiếc máy vi tính hoặc một chiếc điện thoại thông minh có kết nối mạng Internet chúng ta có thể đọc các bản tin,

xem phim, nghe nhạc, chuyện trò cùng gia đình, bạn bè và đồng nghiệp một cách dễ dàng. Ngày nay, máy tính cá nhân và điện thoại thông minh trở nên phổ biến, cùng với việc giá máy tính và điện thoại thông minh giảm mạnh để thu hút người mua, Internet đã nằm trong tầm với của đa số người dân trên thế giới.

Internet đã trở nên phổ biến và người dân chúng ta đều biết đến cái gọi là thế giới số, nơi mọi thứ đều được số hóa và đưa lên mạng, được nhận biết bằng số hóa gắn vào hầu như mọi thứ trong đời sống xã hội hôm nay. Chúng ta có hộp thư điện tử (email), mua bán điện tử, giao dịch ngân hàng điện tử, sách điện tử, báo điện tử, thư viện điện tử,... và các giao dịch chứng khoán, thương mại qua mạng. Khái niệm "ảo" cũng thường được nhắc tới như các thực tế ảo, các công ty kinh doanh ảo chỉ tồn tại trong máy tính.

Sự xuất hiện của Internet đã giúp các phương tiện truyền thông thâm nhập vào mọi lĩnh vực trong đời sống xã hội, kể cả những lĩnh vực trước đây các phương tiện truyền thông không có cơ

Tác giả liên hệ: ThS. Nguyễn Văn San

Email: sannv@hiu.vn

hội xuất hiện. Điều này đã mở rộng phạm vi ảnh hưởng của các phương tiện truyền thông. Tuy nhiên, nó cũng làm xuất hiện sự lo lắng rằng các phương tiện truyền thông đã thâm nhập vào quá nhiều nơi, nó ảnh hưởng không nhỏ đến đời tư của các cá nhân và các nhóm xã hội. Các loại hình truyền thông mới tạo ra những biến đổi to lớn trong đời sống của xã hội [3].

Hiện nay, hầu như bất cứ một tờ báo hay tạp chí nào cũng có phiên bản trên mạng, một số tờ báo lại chỉ tồn tại trên mạng, như báo mạng Vietnamnet, Zing, Tin tức 24h... Phim điện ảnh hiện nay có âm thanh kỹ thuật số. Tivi, phương tiện giải trí tại gia đã thay đổi mạnh mẽ theo công nghệ số [4]. Điều đó cũng làm ảnh hưởng đến cách nhìn nhận của chúng ta về các phương tiện truyền thông đại chúng. Các phương tiện thông tin như sách, báo, tạp chí, radio, tivi được sản xuất bằng kỹ thuật số hóa. Sự tích hợp nhiều công nghệ làm cho các phương tiện truyền thông truyền thống phải tổ chức lại. Phần lớn các trang web về âm nhạc, kênh youtube trên Internet cho phép người sử dụng chia sẻ các tập tin âm nhạc, đã buộc ngành công nghiệp băng đĩa nhạc phát hành sản phẩm của họ lên mạng. Hàng ngàn địa chỉ phát thanh trên mạng đã lan truyền ra toàn thế giới và những dịch vụ âm nhạc dưới hình thức kỹ thuật số đã tạo ra thách thức sự tồn vong của loại hình phát thanh truyền thống. Kỹ thuật truyền hình kỹ thuật số rất nổi bật về tính năng, thông qua một bộ xử lý máy tính, mọi thông tin của xã hội sẽ đến được với hầu như mọi gia đình. Bất cứ một máy tính cá nhân hay một điện thoại thông minh nào có kết nối mạng Internet người dùng có thể xem phim, nghe nhạc... trực tuyến. Các bộ phim đều được số hóa và truyền tải lên mạng Internet.

Việc tích hợp công nghệ đã thúc đẩy quá trình làm việc trở nên hiệu quả hơn, nó tạo ra các mạng nội bộ với dung lượng lớn, bao gồm các cuộc đàm thoại, các văn bản, các dữ liệu đều được số hóa, nó có thể truyền phát các hình ảnh video. Internet giúp chúng ta có thể bố trí một văn phòng làm việc ngay trong chính ngôi nhà của mình.

Sự ra đời của Internet đã tạo nên một sự sáp nhập các công nghệ. Giới truyền thông đã từng bị rung chuyển khi công ty truyền thông America Online được thành lập vào năm 1985 mua đứt tổ hợp truyền thông lâu đời Time Warner vào năm 2000. Tập đoàn phần mềm máy tính Microsoft

đầu tư những công nghệ liên quan đến Internet nhằm mục đích sáp nhập các phương tiện truyền thông vào một phương tiện truyền thông duy nhất là máy tính. Như vậy, các kênh thông tin khác nhau trước đây như điện thoại, tivi, báo in, phát thanh có thể vào một mạng số hóa đơn lẻ.

Như vậy, chúng ta thấy sự xuất hiện của Internet đã tạo ra một sự thay đổi lớn môi trường truyền thông. Sự thay đổi này tác động to lớn đến mọi mặt trong hoạt động truyền thông. Vì vậy nghiên cứu sự thay đổi của môi trường truyền thông trong thời đại Internet là nhằm giúp chúng ta làm sáng tỏ những tác động của nó đến đời sống, đến nghề nghiệp truyền thông, triển vọng nghề nghiệp trong lĩnh vực này và có định hướng đúng trong công tác đào tạo ngành truyền thông.

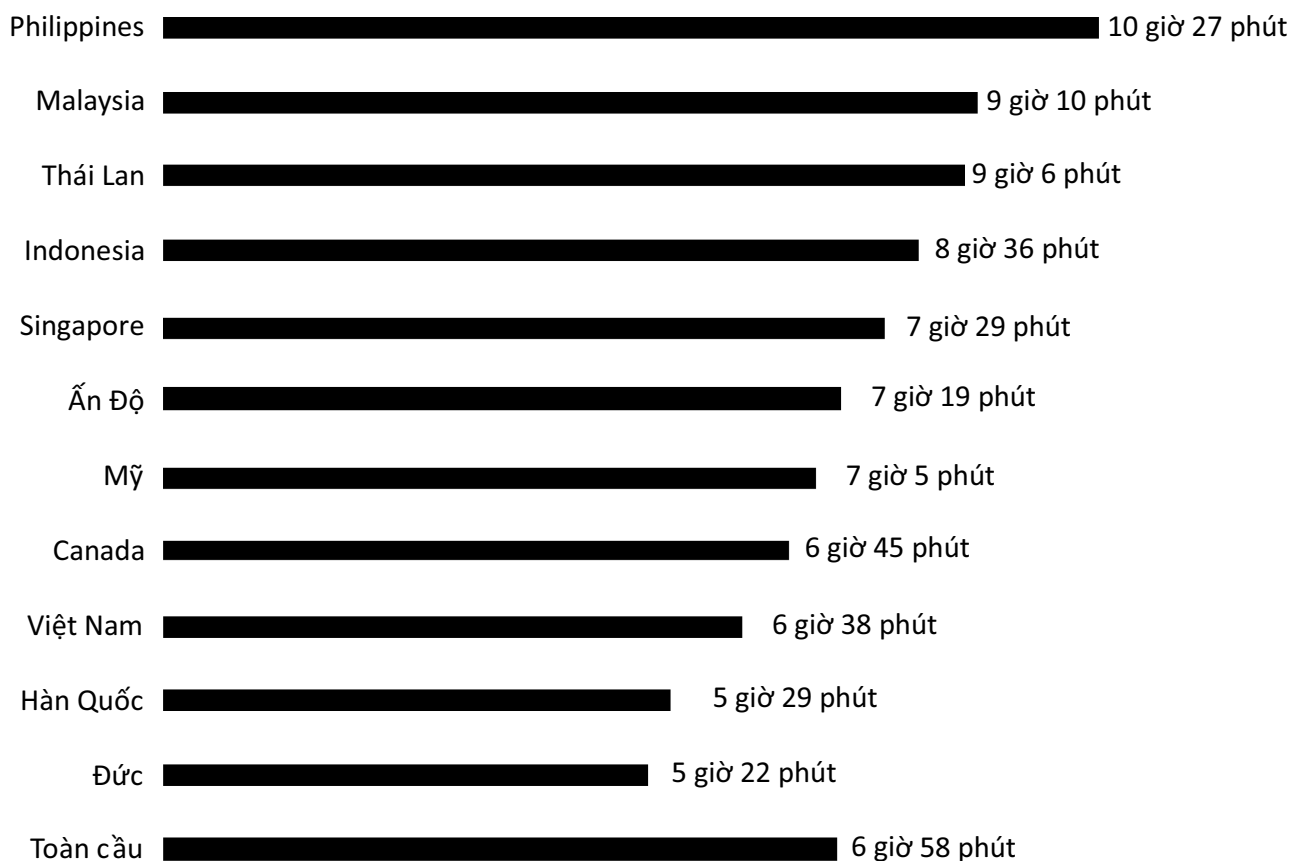
2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Để đạt được mục tiêu của nghiên cứu, chúng tôi thực hiện phương pháp nghiên cứu định tính, trong đó có 02 công cụ chủ yếu được sử dụng để thu thập và xử lý thông tin và dữ liệu là: (1) *Phỏng vấn sâu và ghi chép quan sát*: để thu thập thông tin từ các đối tượng nghiên cứu, chúng tôi sẽ tiến hành các cuộc đối thoại có chủ định, cùng với việc thực hiện phương pháp quan sát – tham dự trong quá trình nghiên cứu. Để thực hiện đề tài này, chúng tôi thực hiện các cuộc phỏng vấn sâu cá nhân có kinh nghiệm quản lý, hoạt động trong lĩnh vực truyền thông; (2) *Hệ thống hóa và phân tích các tài liệu và thống kê sẵn có*: Chúng tôi tiến hành tập hợp các tài liệu, văn bản pháp luật và số liệu thống kê để nghiên cứu và phân tích các dữ liệu này nhằm phục vụ cho cơ sở lý luận của đề tài.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Sự thay đổi về lối sống dưới tác động của Internet

Khi Internet đã đi vào cuộc sống của mỗi gia đình, các kiểu sử dụng phương tiện truyền thông đại chúng đã thực sự thay đổi. Theo một cuộc nghiên cứu năm 2012 của Net index Vietnam về thị trường Internet Việt Nam, Internet đã vượt qua radio (23%), báo in (40%) để trở thành phương tiện thông tin được sử dụng hàng ngày phổ biến nhất tại Việt Nam (42%). Trong đó đối tượng có độ tuổi từ 15 đến 24 sử dụng Internet nhiều nhất. Đến năm 2022, theo sách trắng thương mại điện tử Việt Nam thì thời gian trung bình truy cập Internet của Việt Nam là 6 giờ 38 phút.

Hình 1. Thời gian trung bình truy cập Internet của một số quốc gia [5]

Sự tích hợp của các phương tiện truyền thông vào một hệ thống mạng Internet đã tạo ra những cách sống mới, xuất hiện hàng triệu việc làm khác với trước đây, hình thành nên những mối quan hệ xã hội mới, những tính cách mới và hình thành lối văn hóa ứng xử trên mạng. Tất cả những vấn đề trên đã nhiều lựa chọn cho cuộc sống của giới trẻ, những người tiếp cận công nghệ mới một cách nhanh chóng, hình thành hệ thống kinh doanh hàng hóa, dịch vụ trên mạng và giá cả rẻ hơn lối kinh doanh truyền thống, những điều này cũng đem đến cho các gia đình chất lượng sống tốt hơn. Tuy nhiên, bên cạnh những thay đổi đến lại những điều tốt thì cũng có những thay đổi theo chiều hướng tiêu cực. Internet cũng đã làm cho các mối liên kết giữa con người với nhau trở nên lỏng lẻo, người ta giành nhiều thời gian để sử dụng mạng Internet, xuất hiện nhiều nguồn tin thất thiệt trên mạng gây đảo lộn cuộc sống, bởi người ta theo dõi các nguồn tin trên các trang mạng xã hội nhiều hơn là nguồn tin chính thống của báo chí.

3.2. Những thách thức và triển vọng của ngành nghề truyền thông

Sự tích hợp của các phương tiện truyền thông đã tạo nên nhiều biến đổi công ăn việc làm trong lĩnh

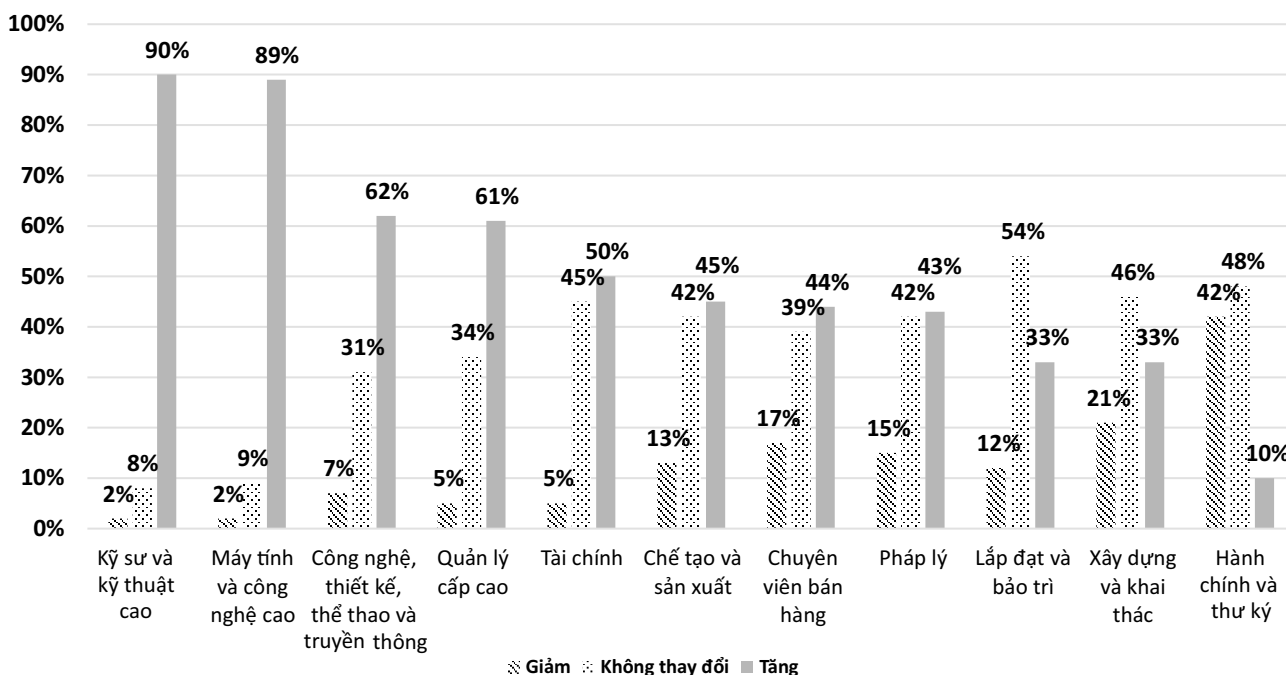
vực truyền thông, các cơ quan truyền thông, các công ty truyền thông phải liên tục đào tạo lại nhân sự và mở rộng sự cạnh tranh trên quy mô lớn. Sinh viên học ngành báo chí, phát thanh, truyền hình, điện ảnh phải học thêm những kỹ năng để thích ứng với yêu cầu mới, bởi vì những nghề nghiệp trước đây đã biến đổi một phần hoặc biến đổi hoàn toàn. Nhà báo không còn chuyên trách một mảng công việc như trước đây mà cần phải có kỹ năng của tất cả các mảng công việc khác để thích ứng với đòi hỏi của công việc trong tình hình mới. Những nhân viên kỹ thuật, như nhân viên truyền tin, thợ quay phim, nhiếp ảnh... và nhân viên văn phòng như trực tổng đài đều phải được đào tạo lại để đáp ứng yêu cầu công việc trong hệ thống truyền thông mới. Những ngành nghề mới ra đời có thể chỉ đòi hỏi người làm có kỹ năng đơn giản, hoặc các ngành công nghệ cao, yêu cầu người làm có kỹ thuật cao. Sự tích hợp của công nghệ để vi tính hóa làm giảm lao động trong lĩnh vực truyền thông làm cho nhiều người thất nghiệp. Nhà báo QB (ĐTND Tp.HCM) đã cho biết “*Trước đây, anh em trong cơ quan tôi mỗi người phụ trách một mảng công việc và được chuyên môn hóa ở mảng đó. Thế nhưng từ khi Việt Nam thực hiện kết nối mạng Internet và những năm sau đó Internet phát*

triển nhanh chóng thì những anh em còn trẻ phải đi học bổ sung kiến thức sử dụng những công nghệ mới, cách làm báo mạng... những anh em lớn tuổi thì dần dần được chuyển sang công việc khác hoặc cho nghỉ hưu. Lúc này cơ quan cũng quy hoạch lại và tổ chức lại cho phù hợp với tính hình mới”.

Tuy nhiên, những người biết kết hợp kiến thức, kinh nghiệm làm việc trên máy tính với tài năng cá nhân thì lại có cơ hội rất lớn. Hiện nay, khả năng làm việc trên các phương tiện truyền thông kỹ thuật số rất được trọng dụng trong các lĩnh vực như sản xuất phim, sản xuất các chương trình truyền hình, các chương trình quảng cáo, thiết kế đồ họa. Những ngành này thể hiện sự chuyển biến rõ rệt sự chuyển biến từ phương tiện truyền thông đại chúng truyền thống sang phương tiện truyền thông mạng. Những người đảm nhận nhiệm vụ đánh máy đơn thuần như trước đây nếu không được đào tạo lại đều không đáp ứng được yêu cầu công việc, thay vào đó là những người làm việc với giao diện máy tính. Những nghệ sĩ và các

nhà thiết kế mỹ thuật giỏi về máy tính có rất nhiều việc để làm, họ có thể tham gia vào các lĩnh vực như thiết kế mạng và quản lý mạng, họ tạo ra và duy trì các trang web đa phương tiện trên hệ thống Internet.

Internet ra đời làm cho nhiều công việc trong lĩnh vực truyền thông truyền thống trước đây mất đi, nhưng đồng thời nó cũng tạo ra rất nhiều công việc mới. Sinh viên cần nắm bắt được chuyển biến của ngành nghề để trang bị cho mình những kiến thức, kỹ năng như kiến thức về các phương tiện kỹ thuật truyền thông mới, kiến thức về thực hiện các nội dung truyền thông trong kỷ nguyên số. Bên cạnh đó cần trang bị cho mình kỹ năng làm việc hiệu quả, chuyên nghiệp, không ngừng học hỏi, trang bị kỹ năng sử dụng các phương tiện kỹ thuật truyền thông mới. Một điều không thể thiếu đó là cần phải thể hiện một thái độ sẵn sàng tiếp nhận cái mới, sẵn sàng đối diện với thách thức, có tinh thần hợp tác với người khác và tinh thần trách nhiệm với công việc [6].

Hình 2. Sự chuyển dịch của các nhóm ngành nghề [7]

Theo báo cáo khảo sát của Vietnamworks thì sự phát triển của Robot hóa, tự động hóa, Internet cũng như công nghệ thông tin, nhóm ngành nghệ thuật, thiết kế, giải trí, thể thao và truyền thông được dự báo nằm trong nhóm những ngành sẽ tăng trưởng mạnh nhu cầu về nhân lực trong tương lai. Sự lan tỏa của Internet đã khiến cho sợi dây liên kết giữa các lĩnh vực mà đặc biệt là lĩnh vực kinh doanh, dịch vụ làm cho truyền thông trở thành một nhân tố hết sức quan trọng quyết định

đến sự sống còn của các công ty. Ngành truyền thông phát triển thành một không thể thiếu giống như ngành công nghệ thông tin. Nhờ khả năng kết nối, mọi nhân tố trong ngành truyền thông đều có thể tham gia vào những ngành nghề khác. Như vậy, chúng ta thấy ngành truyền thông trở thành một ngành không thể thiếu trong xã hội hiện đại, nó đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong đời sống xã hội và liên quan đến mọi hoạt động sống của con người.

3.3. Những vấn đề xã hội và pháp lý nảy sinh trong thời đại Internet

Truyền thông đại chúng vốn dĩ nó đã là những vấn đề xã hội. Trong cuộc sống, chúng ta thường đặt ra vấn đề ảnh hưởng của truyền thông với những vấn nạn như bạo lực, khiêu dâm, nạn tin giả, tiêu thụ mù quáng và tìm giải pháp để ngăn chặn chúng. Sự ra đời của Internet đã xuất hiện những nội dung của truyền thông như khiêu dâm, trò chơi mang tính bạo lực, bệnh nghiện games...trên mạng Internet [8]. Inetrnet cũng làm xuất hiện những vấn đề mới như sức khỏe tâm hồn và thể chất của những người quá làm dụng Internet. Ví dụ như chơi game, sử dụng điện thoại thông minh quá nhiều có ảnh hưởng gì đến sức khỏe tâm thần hay không?. Mặt khác, Internet cũng làm xuất hiện câu hỏi làm thế nào để cha mẹ ngăn không cho con trẻ tìm đến được những chương trình độc hại. Làm sao để ngăn chặn những trào lưu có hại được khởi xướng từ Internet, làm sao để ngăn chặn những vi phạm về bản quyền [9].

Những vấn đề trên đã làm xuất hiện những vấn đề mới về mặt pháp lý. Chính phủ phải xây dựng khung pháp lý phù hợp để bảo vệ bản quyền của các tác giả, nghệ sĩ và nhạc sĩ. Phải đưa những điều luật mới nhằm bảo vệ quyền của các chủ sở hữu của những công trình sáng tạo trong môi trường mà ai cũng có thể sao chép và phân phối những bản sao bất hợp pháp rất dễ dàng.

4. KẾT LUẬN

Sự xuất hiện của Internet đã làm thay đổi mọi mặt của hoạt động truyền thông đại chúng. Internet đã tạo ra những sáp nhập về mặt công nghệ. Đến nay, chỉ cần sử dụng một trong các phương tiện như máy vi tính, chiếc điện thoại thông minh, máy tính bảng hoặc chiếc tivi....có kết nối mạng Internet, chúng ta có thể đọc báo, xem phim, nghe nhạc và nhiều hình thức giải trí khác. Sự xuất hiện của Internet cũng tạo ra sự thay đổi về lối sống bên cạnh đó là những cơ hội và thách thức của ngành truyền thông. Cụ thể, thách thức đối với ngành truyền thông là phải thay đổi hầu như toàn bộ phương thức vận hành của các cơ quan truyền thông. Công nghệ mới cũng đòi hỏi phải đào tạo lại nguồn nhân lực nhằm tiếp cận được với những công nghệ và phương thức tác nghiệp mới. Bên cạnh đó, Internet cũng mở ra những cơ hội to lớn đối với ngành truyền thông khi truyền thông đại chúng được lan tỏa đến mọi cá nhân, mọi gia đình

và trở thành một phần không thể thiếu đối với cuộc sống của mỗi cá nhân.

Từ những kết quả trên, tác giả mạnh dạn đưa ra những kiến nghị về công tác truyền thông trong Nhà trường và công tác đào tạo ngành truyền thông như sau:

- Thứ nhất: Nâng cao chất lượng đào tạo trong Nhà trường. Trong hoàn cảnh phụ huynh và học sinh dễ dàng tiếp cận thông tin nhờ vào sự lan tỏa của Internet thì thông tin về chất lượng giảng dạy, sự hợp tác Quốc tế, hợp tác với doanh nghiệp, tỷ lệ sinh viên có việc làm cần được giới thiệu lên công thông tin của Nhà trường.
- Thứ hai: Xây dựng bộ phận làm truyền thông chuyên nghiệp, với những nhân viên có trình độ chuyên môn cao. Cần có chiến lược xây dựng hình ảnh Nhà trường chú trọng đến văn hóa ứng xử trong Nhà trường.
- Thứ ba: Về công tác đào tạo các ngành nghề liên quan đến ngành truyền thông cần chú trọng hợp tác với doanh nghiệp để sinh viên có điều kiện trải nghiệm thực tế từ sớm. Bên cạnh đó, việc hợp tác sẽ tận dụng được lợi thế về phương tiện kỹ thuật phục vụ giảng dạy thực hành các học phần về kỹ thuật.
- Thứ tư: Cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa bộ phận làm truyền thông trong Nhà trường với khoa đào tạo các ngành về truyền thông để xây dựng chiến lược đưa sinh viên những ngành này tham gia vào công tác truyền thông của Nhà trường.
- Thứ năm: Ứng dụng triệt để công nghệ vào công tác dạy và học nhằm khai thác tối đa lợi thế của Internet. Internet tạo ra một nền giáo dục mở, chúng ta có thể tiếp cận thông tin đa chiều, rút ngắn khoảng cách, thu hẹp mọi không gian, tiết kiệm tối ưu về thời gian. Từ đó con người phát triển nhanh hơn về kiến thức, nhận thức và tư duy. Internet giúp chúng ta trao đổi và tìm kiếm kiến thức một cách hiệu quả. Dạy và học trong kỷ nguyên Internet yêu cầu cần phải tiếp cận một vấn đề từ nhiều nguồn thông tin khác nhau, dưới nhiều góc nhìn khác nhau, qua đó người đọc có được cái nhìn phổ quát, có cơ hội đào sâu kiến thức, tìm ra được bản chất cốt yếu, nguyên nhân sâu xa của vấn đề, góp phần nâng cao kiến thức, thay đổi tư duy, điều này gián tiếp giúp cho công tác giảng dạy, học tập và nghiên cứu đạt hiệu quả cao hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1] Trần Hữu Quang, *Xã hội học báo chí*. Thành phố Hồ Chí Minh: NXB Đại học quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, 2019.

[2] Francesco Marconi (Kim Cương dịch), *Người làm báo – Trí tuệ nhân tạo và tương lai của báo chí*, NXB Trẻ, năm, 2021.

[3] Lê Thanh Bình, *Truyền thông phát triển xã hội, văn hóa, ngoại giao văn hóa trong bối cảnh toàn cầu hóa và cách mạng công nghiệp 4.0*. Thành phố Hà Nội: NXB sự thật, 2021.

[4] Dương Xuân Sơn, *Các loại hình báo chí truyền thông*. Thành phố Hà Nội: NXB thông tin và truyền thông, 2016.

[5] Bộ công thương, *Sách trắng thương mại điện tử Việt Nam năm 2022*. Thành phố Hà Nội: NXB Công thương, 2022.

[6] Gmo runsystem joint stock company, *Báo cáo*

nghiên cứu xu hướng chọn nghề nghiệp của giới trẻ hiện nay, 2013.

[7] Vietnamworks, *Báo cáo về triển vọng nghề nghiệp và xu hướng kỹ năng tại Việt Nam giai đoạn 2018-2022*, 2018.

[8] Trần Hữu Quang, *Chân dung công chúng truyền thông (qua khảo sát xã hội học tại Tp HCM)*. TP.HCM: NXB Thành phố Hồ Chí Minh, 2001.

[9] Nguyễn Văn Hà, *Giáo trình cơ sở lý luận báo chí*. TP.HCM: NXB Đại học Quốc gia Tp.HCM, 2011.

The transformations of communication environment in the Internet era

Nguyen Van San

ABSTRACT

In recent years, the popularity of the Internet has created an information society that is evolving rapidly thanks to increasing technological changes. Media such as books, newspapers, magazines, radio, TV, movies... are no longer dissimilar forms of mass communications as they used to be, whereas they remain completely distinctive entities. Advances in computer linkages and telecommunications networks have led to the integration of mass media into one medium. The objective of this study is to explain how the transformations in the media environment have resulted in shifts of lifestyles, emergence of social problems, changes of legislation and job prospects in the multimedia industry. The main object of the study is the transformation of mass communication activities, with the major research methods being secondary data analysis and qualitative interviews. The research results will serve to explain changes in the communication environment, and at the same time make predictions about career prospects in the multimedia industry. The conclusion highlights the key impacts of the changes on the profession of multimedia communications.

Keywords: *Internet, communications, communication environment*

Received: 19/09/2022

Revised: 02/11/2022

Accepted for publication: 11/11/2022